Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXV. Ч. 158. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 15-го ЛИПНЯ 1978 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JULY 15, 1978 No. 158. VOL. LXXXV.

ВЕЛИКА І СОБОРНА УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА СУПРОВОДИЛА НА ВІЧНИЙ СПОЧИНОК СВ. П. Д-РА ВОЛОДИМИРА ҐАЛАНА

Св. п. д-р Володимир Ґала́н

Філядельфія. — Минулих неділі і понеділка, 9-го і 10-го липня, велика і соборна місцева Українська Громада була у великій мірі під знаком похоронів померлого на 86-му році життя попередньої середи, 5-го липня, св. п. д-ра Володимира Ґалана, одного з найвидатніших і найбільш заслужених колись борців за волю України на рідній землі і від 1923-го року діяча-піонера Американсько України.

В неділю увечері, 9-го липня в похоронному заведенні Насевича відбулася панахида, яку спільно відслужили католицькі душпастирі о. митрат Головінський, о. шамб. Федорович, о. шамб. Москаль та православні о. протопресвітер Біляк, о. Борисенко, о. Коноваль, о. Саюк. Після панахиди промовляли: д-р І. Поритко (ОбВУА), д-р В. Саляк (Українська Щадниця), д-р О. Тарнавський (ЗУАДК), мгр Б. Артимишин (Перша Українська Дивізія), М. Ковальчин (Т-во Бувших Вояків УПА).

В понеділок, 10-го липня, тлінні останки Покійного перенесено з похоронного заведення Насевича до церкви Благовіщення Пресвятої Діви Марії в Мелроз Парку. Домовину несли: чотири члени родини Ковальчук, Р. Карбівник (Українська Щадниця), д-р О. Тарнавський (ЗУАДК), Данківський, Мазурик і Ковальчин (ОбВУА).

Заупокійна св. Літургія в церкві відбулася в присутності Митрополита Йосифа Шмондюка, в асисті о. Москаля. Відправляв о. митрат Харина з о. митратом Головінським і о. шамб. Федоровичем. Панахиду відправив Митрополит Йосиф в сослуженні оо. Головінського, Харини, Федоровича і Біляка.

Слово про Покійного виголосив о. митрат Харина, а опісля митрополит Йосиф в українській та англійській мовах. На цвинтар у Факс Чейсі виїхало біля 100 автомобілів. Відправляли оо. Головінський. Федорович і Біляк.

Слово над домовиною від цілої громади у Філядельфії виголосив голова Відділу УККА проф. д-р Петро Стерчо.

Після похоронів відбулась тризна, якою проводив д-р О. Білик, та під час якої промовляли, згадуючи Покійного і його життя та заслуги: Й. Лисогір (СКВУ), мгр І. Базарко (УККА), ред. В. Біляїв (УНРада), інж. Л. Буричинська (СУА), Т. Бак-Бойчук (ОДВУ), д-р І. Флис (УНС), мгр Б. Тодорів (СУК Провидіння), М. Бойчук (УРС), ред. М. Вайда (Карпатські січовики), п-і Щерба і п-і Бондаренко (приятелі рідні) та П. Бузань (бувші мешканці таборів в Німеччині). Крім д-ра Флиса від УНСоюзу в похоронах взяли участь головний секретар В. Сохан і головний організатор В. Оріховський та інші союзовці. Від „Провидіння" — п-і Ст. Вовчак. Від родини промовляв М. Ковальчук, зять сестри Покійного.

Отець Головінський виголосив слово до родини. На закінчення траурних відправ і церемоній усі приявні відспівали „Вічную Пам'ять" Покійному, але ніколи незабутньому д-рові Володимирові Ґаланові.

Чотири пластові табори на „Новому Соколі"

Боффало, Н. Й. (Олександер Бережницький). — Дня 1 липня почалися 28 з черги пласт. ві табори на найстаршій пластовій оселі в ЗСА, „Новому Соколі", біля Боффало. Табори організувала референтка таборів пл. сен. Оксана Бережницька. Цього року скількість учасників доходить до 150, крім булав і адміністративного „штабу". Таборовим капеляном є о. митрат Павло Івахів. Адміністратором пл. сен. Роман Заяць. Таборовим лікарем є д-р Олександра Правак, медсестрою пл. сен. Люда Коритко. Спортовим референтом є пл. сен. Маріян Стасюк, а його дружина пл. сен. Марта веде таборову канцелярію. За кухню відповідає пл. сен. Слава Шишка, а за басейн, який є принадою для таборовиків, пл. роз. Мирон Стасюк.

Цього року на „Новому Соколі" відбувається чотири пластові табори, а саме: табір новачок „Край лісу на полянці" — комендантка ст. пл. Діяна Гаврилюк, табір новаків „З піснею на устах" — комендант пл. сен. Ярослав Пришляк, табір юначок „Спадщина жіночої чоти" — комендантка ст. пл. Оля Стасюк, табір юнаків „Не скількість, а якість" — комендант пл. сен. Олексій Сагайдаківський. Разом зі своїми командами і булавами коменданти переводять програми таборів, беручи під увагу цьогорічні кличі: 60-річчя державности України та 65 річчя українського Пласту.

За оселю та її розвиток дбає Окружна Таборова Комісія під проводом голови пл. сен. Богдана Пашковського. Цьогорічні учасники походять із пластових Станиць: Вашінгтон, Сиракюзи, Рочестер, Боффало Лорейн, Клівленд, Ню Йорк, Гамільтон, Торонто, Ст. Кетрінс, а також з далекого Тексасу, Кентакі, Чікаґо і Фльориди.

Асоціяція середніх стейтів потвердила акредитацію Менор

Заряд Менор Джуніор коледжу в Дженкінтавні, Па., інформує, що дня 30 червня ц. р., Милтон Дж. Бассин, голова Комісії Вищої Освіти Асоціяції коледжів і Шкіл, повідомив листовно С. М. Кляру, президента, що на засіданнях з 22 — 23 червня, ц.р., Комісія Вищої Освіти перевірила оцінковий звіт і відповіді коледжу на подані запити і на підставі цих відповідей відносно оцінювання коледжу наново потвердила акредитацію Менор Джуніор Коледжу. (Коледж акредитовано 30 листопада 1967).

В записках Комісії Мемор Джуніор Коледж вписаний як приватний, Українсько-католицький, дворічний жіночий коледж, що уповноважений видавати наукові ступні „ассосієйт" в ділянці гуманістичних і стислих наук. Засновано у вересні 1976 Клінічний Засіб, що приготовляє дентистичних асистентів. Акредитація схвалює всі намічені інституційні ділянки.

Заява Янґа щодо політв'язнів в ЗСА викликала гостру реакцію

Женева/Вашінґтон. — Республіканський сенатор Беррі Ґолдвотер із Арізони, колишній кандидат на президента, вимагав, щоб Андрю Янґ, амбасадор ЗСА до Об'єднаних Націй, доказав своє твердження, що в Америці є „сотні, а може і тисячі політичних в'язнів", а як не зможе того зробити, назвавши тих здогадних політв'язнів, то президент Джіммі Картер повинен звільнити його з посту амбасадора до ОН.

З цією вимогою Ґолдвотер виступив у Сенаті в середу, 12-го липня, тобто того самого дня, коли амбасадор Янґ в інтерв'ю в Женеві, коментуючи біжучі судові розправи над совєтськими дисидентами Анатолієм Щаранським і Александром Ґінзбурґом, сказав, що і в ЗСА є велика кількість політичних в'язнів.

Янґ, який вже раніше виступав з різними контроверсійними заявами, які опісля Білий Дім чи Державний департамент мусіли заперечувати чи пояснювати, в інтерв'ю сказав, що погоджується з Білим Домом, який засудив розправи над совєтськими дисидентами, але додав, що не треба драматизувати справу совєтських політв'язнів, бо в Америці теж є політичні в'язні, твердячи, що він сам був таким в'язнем, коли 10 років тому його заарештовано в Атлянті, Джорджія, після негритянської демонстрації. Коли його запитали, що він розуміє під словом „політв'язень", то Янґ сказав, що в ЗСА воно має дещо відмінне значення, ніж в Совєтському Союзі, пояснюючи, що до американських політв'язнів він зарахував би тих менш заможних людей, які опинилися у в'язницях, бо не могли видати стільки грошей на свою оборону, як це можуть зробити багатші.

Амбасадор Янґ відмітив, що в ЗСА ніхто не сидить у тюрмі за критикування уряду, чи за те, що наглядає над виконанням властями зобов'язань щодо прав людини, як теж нема ув'язнених за те, що писали в якомусь забороненому літературному стилі, але додав що в Америці все одно є „політичні в'язні" і їх є „сотні, а може і тисячі". Щодо Совєтського Союзу, то там правдоподібно є десятки тисяч тих політичних в'язнів — сказав Янґ.

Джоді Повелл, пресовий секретар Білого Дому, того ж дня заявив, що вислови амбасадора Янґа не віддзеркалюють поглядів президента Картера, ані державного секретаря Сайруса Венса, додаючи, що тільки Президент і державний секретар можуть визначувати і з'ясовувати офіційну міжнародну політику ЗСА, а ніхто інший. Повелл старався злагіднити заяву Янґа про політичних в'язнів, твердячи, що преса і коментатори „помилково інтерпретують" цю заяву, бо Янґ, мовляв, хотів вказати, що в ЗСА незаможна людина може опинитися в тюрмі скоріше, ніж багата.

Один з дорадників Венса сказав кореспондентам, що державний секретар „страшно обурений заявою Янґа", але у формальній заяві Державного департаменту тільки сказано, що Венс, як і президент Картер, „не погоджується з твердженням" амбасадора ЗСА до ОН.

У четвер, 13-го липня, Янґ підтвердив свою заяву з попереднього дня і повідомив, що не зрезиґнує зі свого посту, хіба що цього вимагатиме президент Картер.

Італійська Компартія критикує суд над дисидентами

Рим, Італія. — Генрі Теннер, кореспондент „Ню Йорк Таймсу" в Італії, інформує, що Центральний Комітет італійської Комуністичної партії опублікував в середу, 12-го липня ц. р., окремий комунікат, у якому гостро критикує хід політичних процесів над двома дисидентами, Анатолієм Щаранським і Александром Ґінсбурґом, які відбуваються тепер в Москві і Калузі. Комуністичний виступ в обороні Щаранського і Ґінсбурґа появився коротко після офіційного звернення президента Італії Сантро Пертіні до уряду Совєтського Союзу, в якому закликає Леоніда І. Брежнєва особисто і Раду Міністрів СССР поважати людські права та респектувати погляди обох підсудних. Пертіні каже, що з цією справою він звертається в імені цілого італійського народу і тому він є речником публічної опінії не тільки італійців, але також інших народів на Заході. Президент Пертіні, який вважається символом італійської лівиці, заявив, що це звернення до Брежнєва і Ради Міністрів він вислав з власної ініціятиви і на прохання Міжнародної Амнестії, гуманітарної організації, головне бюро якої знаходиться в Лондоні. В минулому такі звернення президент Італії висилав тільки на рекомендацію свого уряду, або прем'єр-міністра.

Звернення президента Пертіні, як загально оцінюють, дуже вплинуло на рішення італійської Компартії, яка коротко після цього вирішила опублікувати своє власне гостре звернення. Політичні спостерігачі стверджують, що московський суд нанесе чимало шкоди закордонним комуністичним партіям, головно тим, які через демократичні вибори намагаються прийти до влади. Офіційний орган Компартії „Ль Юніта" у виданні з 12-го липня заявляє, що загальна атмосфера в Москві і Калузі, процеси за закритими дверима, поведінка влади з ріднею підсудних і характер висунених проти них обвинувачень викликають неґативну настанову і підозріння до совєтського правосуддя.

Тиждень Поневолених Націй в Бостоні

Бостон, Ма. (В—УККА). — В середу 19-го липня ц. р., тут відзначають в годині 11:30 перед полуднем, у стейтовім капітолі — Дорік Гол (Massachusetts State House — Doric Hall) відбудеться спеціяльна програма для відзначення Тижня Поневолених Націй. Відзначення приготовляють: Відділ УККА, Американська Національна Латишська Ліґа і Литовська Американська Рада. Промову виголосить д-р Альґіндас Будрецкіс, литовець, а програму відкриває мґр Орест Щудлюк, заступник голови Відділу УККА. Крім того, від українців беруть участь: о. декан Петро Огірко — кінцева молитва, танцювальний гурток молодшого юнацтва ОСУМА під керівництвом Анни Носаль, брати Олександер і Леонід Лебедів і Таня Д'Авіньйон, яка переводитиме програмою. В програмі беруть участь також литовці і латиші. Управа Відділу УККА закликає українське громадянство до численної участи у відзначенні. Це перший раз, що така програма для відзначення ТПН відбудеться у стейтовім капітолі.

В неділю, 16-го липня, на зарядження кардинала Гумберта Медейроса, будуть відмовлені молитви в наміренні поневолених народів в католицьких церквах бостонськоїархидиєцезії. Делеґації від українців, литовців і латишів відвідала кардинала Медейроса 2-го червня. Молитви будуть також проведені в українських католицькій і православній церквах.

21-го червня губернатор Майкел С. Дукакіс видав проклямацію, проголошуючи тиждень від 16 —го до 22-го липня „Тижнем Поневолених націй" в Массачусетс.

До преси, радіо і телевізії вислано окремі повідомлення і листи.

ҐІНСБУРҐА ЗАСУДЖЕНО НА 8 РОКІВ, ДЛЯ ЩАРАНСЬКОГО ПРОКУРАТОР ВИМАГАЄ 15 РОКІВ УВ'ЯЗНЕННЯ

Александер Ґінсбурґ

Анатолій Щаранський

Москва. — Совєтський суд в Калузі, 100 миль на південний захід від Москви, в четвер, 13-го липня, визнав Александра Ґінсбурґа винним у „антисовєтській агітації і пропаганді" та засудив його на 8 років ув'язнення в таборі суворого режиму і п'ять років заслання. Засуджений Александер Ґінсбурґ завідував фондами, що їх пересилав Александер Солженіцин із своїх гонорарів на допомогу родинам ув'язнених дисидентів.

Рівночасно в Москві на суді над Анатолієм Щаранським, якого судять за „зраду батьківщини" та в обороні якого виступив особисто президент Картер, прокуратор домагається покарання на 15 років ув'язнення в таборі суворого режиму.

На третьому суді, що відбувався рівночасно у Вільнюсі, столиці Литви, засуджено на 10 років ув'язнення і п'ять років заслання Віктораса Петкуса, 49-літнього літератора та основника литовської Гельсінкської Групи.

У процесі над Ґінсбурґом його дружину Ірину не впускали на залю суду. У третьому дні процесу, перед засудом, Ґінсбурґ висловив своє заключне слово, в якому відкинув усі обвинувачення прокуратури, кажучи, що ніколи не займався антисовєтською злісною пропаґандою, а очолював фонд Солженіцина тільки тому, бо бачив несправедливе відношення влади до родин засуджених політичних в'язнів, яких масово звільняли з праці і вони не мали засобів до життя. „Ворожу літературу" він не продавав, а тільки позичав приятелям свої власні книжки, переважно твори Солженіцина, бо вважає, що Гельсінкська угода, яку підписав також Совєтський Союз і совєтська конституція забезпечує за кожним громадянином право вибирати таку літературу, яка йому найкраще підходить. Вкінці Ґінсбурґ двократно відмовився просити помилування.

У московському процесі над Щаранським прокуратура представила цілий ряд „документів", які нібито мають свідчити про пов'язаність А Щаранського з американським кореспондентом Робертом Тотом, колись репрезентантом газети „Лос Анджелес Таймс" в Совєтському Союзі, а тепер керівним вашінґтонського бюра тієї газети, „аґентом", як твердять совєти, американської Центральної Розвідчої Аґенції. Ці „документи", яких не мав змоги перевірити підсудний, ані ніхто з його праятелів, мають послужити „доказами" прокуратури про співпрацю Щаранського з Сі-Ай-Ей, хоч московські судді і прокуратура знають офіційне становище уряду ЗСА і познайомлені із заявою президента Картера, який кількакратно стверджував, що Щаранський ніколи не був на службі американської розвідки. В міжчасі також згадуваний кореспондент відкинув закиди совєтської прокуратури, заявляючи, що ніколи в своєму житті не був службовиком жадної розвідчої аґенції. Покищо над Щаранським висить загроза смертної кари, якщо вирок západe на підставі закидів про зраду батьківщини і якщо совєти, під тиском західньої публічної опінії, не змінять свого становища. Офіційні совєтські речники, які зустрічаються з західніми кореспондентами два рази денно, щоб інформувати їх про хід процесу, заявили, що прокуратура користується абсолютно доказовими матеріялами, які свідчать про передавання Щаранським західньому кореспондентові державних таємниць СССР. Речники не назвали Тота по імені, а тільки відмітили, що „кореспондент" працює для західньої військової розвідки.

На Заході продовжуються найширші протестні акції в користь підсудних. Велику оборонну кампанію веде в користь свого мужа Авіталь Щаранська, яка зустрінувшись в Женеві з державним секретарем ЗСА Сайрусом Венсом й іншими державними мужами Західньої Европи, прибула тепер до ЗСА для мобілізації публічної опінії. Авіталь Щаранська вважає, що процес над її мужем вказує на широкозакроєну антижидівську акцію в Совєтському Союзі, подібну до тієї, яку вів Сталін в 1953 р. на так званому „процесі лікарів". Вона просить західні держави інтервеніювати, щоб не було запізно.

Українці Філядельфії мали зустріч з Кудіркою, розгортають акцію в обороні дисидентів

Філядельфія (Я. Татомир). — Заходами, філядельфійського Комітету Оборони Мороза відбулася тут у дні 25-го червня у залі „Тризуба" зустріч нашого громадянства із Сімасом Кудіркою, який є в Америці одним із найбільших наших знаних дисидентів.

Метою тієї зустрічі було започаткування у Філядельфії широкої акції оборони Левка Лук'яненка.

Імпрезу цю відкрила голова ФКОМу п-ні Уляна Мазуркевич. Вона звернулася до присутніх, які щільно виповнили залю „Тризуба", щоб вони активно включилися в акцію оборони наших переслідуваних братів і сестер в Україні. Після цього члени ФКОМу роздали присутнім для підпису листівки із коротким апелем у справі Лук'яненка, адресовані до президента Картера, до пеннсильвенійських сенаторів Швайкера і Гайнца та до Брежнєва.

Головною точкою імпрези був виступ великого приятеля ФКОМу, Сімаса Кудірки. Починаючи промову, Кудірка сказав, що він слабо володіє англійською мовою, але він знає що присутні воліють погану англійську мову, як доправну московську.

Провідною думкою емоційної, гарячої і переконливої промови Сімаса Кудірки був заклик — працювати для допомоги переслідуваним у Совєтському Союзі. „Ми всі змучені нашою працею для прожитку", сказав Кудірка, „але мусимо, мусимо знайти час для наших поневолених братів і сестер..." Кудірка закликав зокрема, щоби ми всі домагалися відповідних акцій допомоги дисидентам від наших конґресменів і сенаторів, від наших та інших єпископів і Церков і т. п. Про Лук'я-

(Продовження на стор. 4-ій)

КАНАДСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ПРОПОНУЄ НОБЕЛІВСЬКІ НАГОРОДИ МИРУ ДЛЯ ГЕЛЬСІНКСЬКИХ ГРУП В СССР

Оттава. — Обидві Палати Канадського Парляменту, Сенат і Палата Громад, в кінці минулого місяця одноголосно схвалили майже однозвучні резолюції, якими найменували п'ять Громадських Груп сприяння виконанню Гельсінкських угод у Совєтському Союзі: в Москві, Україні, Грузії, Вірменії та Литві кандидатами на Нобелівську нагороду миру в 1978-му році.

Хоча британські, норвезькі, бельгійські та американські законодавці вже раніше видвигнули подібні пропозиції, то акція Канадського Парляменту унікальна тим, що згадані резолюції одноголосно підтримали парляментаристи з усіх політичних партій Канади.

Головним промотором канадських резолюцій була Канадська Парляментарна Гельсінкська Група, до якої входять члени Палати Громад і Сенату. До Екзекутиви цієї групи належить сенатор Павло Юзик, головний директор Українського Народного Союзу для Канади.

В офіційному пресовому повідомлені Сенату Канади датованому 5-го липня, зазначено, що члени Гельсінкських Груп у Совєтському Союзі тільки вимагають, щоб совєтський уряд додержувався Гельсінкських угод, які Леонід Брежнєв підписав у 1975-му році, зокрема додержувався постанов „Третього кошика", які стосуються пошанування прав людини. Проте, совєтські власті не тільки не додержуються Гельсінкських угод, але переслідують тих, які належать до згаданих Громадських Груп — зазначено в пресовому повідомленні, де також згадано, що деяких членів цих груп вже засуджено на довгі терміни ув'язнення і заслання, а інші находяться під арештом, чекаючи судових розправ.

„Якщо Нобелівську нагороду миру признають цим Групам, то совєтський уряд, який сторпедував недавню Београдську конференцію, опиниться в дуже невідрадному становищі" — сказано в пресовому повідомленні канадського Сенату.

Українці в Австралії тепло вітали Леоніда Плюща

Міряся Конюшко вітає квітами Леоніда Плюща на летовищі в Мелборні

Канберра, Австралія. — Обидва українські тижневики, які появляються в Австралії, „Вільна думка" і „Українець в Австралії", надрукували широкі звідомлення про приїзд до тієї країни (перший раз) колишнього дисидента і довголітнього в'язня КҐБівських „психушок" Леоніда Плюща, над яким знущалася совєтська влада за те, що він мав відвагу стати відверто в обороні людських і національних прав в Україні і в цілому СССР.

На летовищі в Мелборні Плюща вітали не тільки великий гурт українців, але також представники інших

(Закінчення на ст. 4-ій)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 с. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Совєтська загроза на морях

У зв'язку з перегонами в озброєнні, а зокрема накопиченням совєтської новочасної зброї не тільки в Совєтському Союзі, але також у насильством ,,заприязнених'' країнах Східньої Европи, на Кубі і в деяких державах Африки, на Заході тепер дуже часто згадується прізвище совєтського адмірала Сергєя Г. Горшкова, головного архітекта морської стратегії СССР і великого прихильника масової розбудови совєтської воєнної фльоти до тієї міри, щоб вона могла зрівнятися з такою ж фльотою Великої Британії та З'єднаних Стейтів Америки.

Треба сказати, що, почавши від кубинської поразки, тобто від 1962 року, коли то Нікіта Хрущов, тодішній диктатор СССР, під тиском президента ЗСА Джона Ф. Кеннеді мусів забрати у поспішному темпі усі совєтські ракети з Куби, комуно-московські верховоди з Політбюра почали чимраз більше прислуховуватись до теорії совєтської адміралізації і вкінці в половині 1963 р. прийняли її та почали здійснювати, хоч, як твердять військові спостерігачі, багатьом з них такий проєкт видався нездійснимим, бо фактично треба було перебудувати цілу військову морську фльоту, представляючи її з оборонної прибережної групи кораблів на океанічну офензивну фльоту, яка могла б видержати усі спроби проти таких же фльот обидвох згаданих морських потуг — ЗСА і Великої Британії.

В останніх десятьох роках Горшков, спритно маневруючи поміж Політбюром і міністерством оборони СССР, домігся визнання пріорітету для морської фльоти, зокрема для покращання і чисельної розбудови підводних човнів з атомовою і звичайною погінною силою. Сьогодні, завдяки адміралові С. Горшкову, комуно-московська імперія розпоряджає 61 підводним човном з атомовою погінною силою і балістичними ракетами, які можна вистрілювати також з-під води, проти 41 такого човна ЗСА. До часу, як в 1980 р. американські підводні атомові човни будуть вивінувані новочасними ракетами ,,Трайдент'', совєти матимуть уже 70 таких човнів, які плаватимуть по всіх морях світу. Для забезпечення своїх човнів Совєтський Союз розбудував також іншу фльоту — крейсери, винищувачі, літаконосці тощо, забезпечені наймодернішою ракетною зброєю, яка може нанести нищівного удару кожній, навіть найбільшій країні. Це було задушевним бажанням адмірала Горшкова і його прибічників з військового штабу, у якому, помимо мирних заяв Леоніда І. Брежнєва й інших совєтських верховодів, панує дух мілітаризму з виразними імперіялістичними тенденціями.

Совєтський міністер оборони маршал Дімітрій Устінов заявляв недавно у денному наказі до совєтської армії з нагоди ,,Дня совєтських морських збройних сил'', що Совєтський Союз своїми найновішого типу воєнними кораблями, забезпеченими наймодернішим озброєнням, може ,,унеможливити кожну загрозу'' з моря. Адмірал Горшков в надрукованому в ,,Правді'' інтерв'ю знову підкреслював, що ,,сили імперіялізму і реакції використовують морську силу, як зброю агресивної політики і як засіб для загострення міжнародної ситуації''. І це, мовляв, заставило Совєтський Союз до ,,енергійного вдосконалення'' матеріяльної бази фльоти й бойового вишколу рядового складу. Він при тому признався, що цілей досягнено і совєтська фльота готова до боїв на морі.

Ось так, приблизно, виглядає совєтська мирна політика і підготова комуно-московських імперіялістів до ,,миру'', про який вони дуже багато говорять на різних міжнародних конференціях, зокрема на форумі Організації Об'єднаних Націй. Ціле щастя, що на Заході вже добре визнаються на совєтському словоблудстві і вміють відрізнити дійсність від облудної совєтської пропаганди.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ

БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

Я. Гайвас

ФІНАНСИ СКВУ

I

Тривожні факти

У ,,Свободі'' з вівтірка, 6-го червня ц. р., поміщений Заклик однієї з найповажніших наших професійних організацій, у якому читаємо:

Конференція Українських Центральних Академічних Професійних Товариств Америки кличе всіх об'єднаних у ній українських професіоналістів — у травні підтримати збірку на фонд Світового Конгресу Вільних Українців.

Конференція визнає особливу й виключну важливість існування всесвітньої громадської централі Вільного Українства для потреб нашої діяспори й для підтримки теперішньої боротьби за життя української нації на рідній землі.

Конференція стверджує, що без існування СКВУ всім українцям, розсіяним по країнах вільного світу, ледве чи пощастило б перетривати час наступних двох чи більше поколінь, як міцній і об'єднаній, національній й культурно визначеній етнічній цілості.

Конференція завважує, що дотеперішні труднощі й недомагання СКВУ виринали насамперед із слабкости фінансової бази цієї преважливої установи в порівнянні з багато міцнішими крайовими й місцевими організаціями.

Тому українські професіоналісти, як передова інтелектуальна група українського поселення у ЗСА, повинні власним прикладом і щедрими пожертвами підтримати нашу Світову Централю у місяці СКВУ й у році Третього Світового Конгресу — у травні місяці 1978 року.

Кожному читачеві цього важливого заклику зразу впадає у вічі, що він поміщений в пресі дослівно тиждень після того, як збіркова акція повинна бути закінчена. Він думатиме собі, чому так спізнено появився цей заклик у пресі. Відповідь на це знайде кожен, що завдасть собі труду переглянути цю саму газету за останні тижні. Він побачить, що заклики в цій же самій справі тих установ, які її ведуть і безпосередньо за неї відповідають, появилися щойно недавно. Замість мати їх на початку цього року, ми їх дістали дуже спізнено, а деякі з них навіть опубліковані щойно в місяці травні, коли збіркова акція повинна вже була бути в повному розгарі.

Відповідальність за це дуже легко скинути на будь-кого. Козла відпущення дуже легко знайти там, де кому вигідно. Але це не лише справи не покращає на майбутнє, ні тим більше не допоможе їй тепер, це тільки її затемнить і замотає. Діло бо в тому, що нам нічого ,,шукати винного'', нам треба знайти причини і постаратися усунути їх. А причини ці прості: немає кому тих справ пильнувати, немає кому їх виконати. Як знаємо, Канцелярія Секретаріяту СКВУ — це дві молоді громадянки, які роблять усе можливе, щоб виконати все, що треба, але їхніх сил далеко не вистачає. Інші органи Секретаріяту, чи поодинокі люди зайняті різними іншими справами, яких вони мусять пильнувати в першу чергу. І беруться вони до справ СКВУ щойно після виконання своїх ближчих завдань. Значить, в Секретаріяті СКВУ немає кому в час подумати, заплянувати і запляноване перевести в життя.

Ми прочитали один заклик у справі травневої збірки СКВУ. Таких закликів могло б бути значно більше. Напевно ніяка крайова організація, чи льокальна установа не відмовилася б підтримати цю справу, коли б до них звернутися в час, наголосити вагомість такої збірки і попросити підтримати її публічним закликом до громади, а в першу чергу, до власного членства. Тут ми мусимо прийти до того підставного ствердження, яке є в основі інших недоліків СКВУ: брак праці, брак людей до праці, брак системи, бо немає засобів на це.

Екзекутива без екзекутиви

Екзекутивним органам СКВУ, цієї направду найповажнішої централі нашої діяспори, є його Секретаріят Але цей Секретаріят це ,,Екзекутива без екзекутиви''. Бож дві чи три особи, які працюють постійно в канцелярії Секретаріяту СКВУ, навіть при найбільших зусиллях не мають змоги виконати найпотрібніші праці світової централі двомільйонової національно-культурної української спільноти та її численних організацій. Тим більше, коли взяти до уваги, що система й організація праці СКВУ, методи співпраці з поодинокими крайовими репрезентаціями і центральними проводами різних організацій знаходяться ще й далі в організаційній стадії, що це все треба продумати, передискутувати, щоб опісля можна було запрограмувати й виконувати. Ясно, що дві-три особи такого чуда не вдіють!

Для порівняння подивімося на деякі крайові централі й побачимо, скільки працівників вони мають. Наприклад, Союз Українок у Великій Британії має щось понад 15 постійних працівників. Очевидно, що вони мають там потрібні засоби для того, щоб тих людей оплатити. І тому в зацитованому заклику зовсім правильно наголошено, що ,,дотеперішні труднощі й недомагання СКВУ виринали насамперед із слабкости фінансової бази цієї преважливої установи...''

Рішення вже більше відволікати не можна!

Перед нами проблема: чи ми направду хочемо тривало існувати, жити в світі як окрема національно-культурна українська спільнота, отже виконувати всі духово-культурні й соціяльні функції такої спільноти, як у площині внутрішньої розбудови й зміцнення, так і в площині допомоги краєві та нашої участи у визвольній боротьбі українського народу, чи ні. Бо якщо ми направду хочемо тривало жити, бути перманентним творчим чинником у житті країн нашого поселення і активним співчинником в боротьбі з російським імперіялізмом і большевизмом, то тоді ми мусимо радикально змінити свою настанову до СКВУ. Ми мусимо дати йому підтримку не словами й заявами, але ділом.

Це стосується в першу чергу фінансів СКВУ. Єдиним джерелом тих фінансів є ми, українська громадськість діяспори. Іншого джерела немає й не буде. І коли ми їх не дамо, СКВУ їх не матиме!

Тут, очевидно, всякі нарікання на ,,постійні'' збірки зовсім безпідставні. Хай кожен перегляне свій бюджет і порівняє свої видатки на ті ,,постійні'' збірки з своїми видатками не на життєві потреби, а на вигоди й розкоші, тоді побачить мізерність свого вкладу у ті збірки.

СКВУ існує вже десять років. За декілька місяців відбудеться його Третій Конгрес у Ню Йорку, який вирішить його долю і його ролю в житті нашої діяспори, як і наш вклад у визвольну боротьбу українського народу на довгі роки. Тому наша постава і наші рішення мусять запасти вже. Ми всі пригадуємо собі два перші Конгреси, їхню могутність, сотні делегатів з цілого світу, з усіх континентів нашої пляне ти, спільну працю тих делегатів і їхній загальний ентузіязм. І ми не можемо того всього знівечити Третім Конгресом!

Ми — кожна і кожен з нас — мусимо дати фінансові засоби, свою працю, щоб цей Конгрес був як слід підготований, а опісля ми мусимо взяти в ньому якнайчисленнішу участь, щоб він випав якнайкраще. Бо коли б він не вдався, відповідальність за це не впаде на канцелярію КУК, УККА, СУБ-у, чи мікроскопійну канцелярію Секретаріяту СКВУ. Відповідальність за це впаде на нас усіх, як українську спільноту в світі, і на кожного з нас зокрема.

Т. Горохович

КОНФЕРЕНЦІЯ ВЧИТЕЛІВ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Будинки коледжу Назаретянок в Рочестері 23-25 червня ц.р. були облиті сонцем і зеленню дерев. Їх гостинні двері були відкриті рідношкільним учителям, які прибули сюди з далекого Чікаґо, Клівленду, Детройту, Ню Йорку і його околиць, Філядельфії, Сиракюз, Боффало й Торонта та інших місцевостей, разом близько 150 осіб. Їх вітав організатор конференції д-р Роман Трач, заступник голови Шкільної Ради УККА, реєструючи, подаючи потрібні інформації. Він справно допильновував кожної подробиці організаційної ділянки. Це — разом з приязним відношенням адміністрації коледжу сприяло приємній атмосфері, що панувала на цій конференції.

Програмою конференції охоплені були загальні справи рідношкільного навчання. Теми, доповідей: ,,Форма і завдання нашого шкільництва" — д-р Р. Дражньовський, ,,Вживання та збереження української мови, як чинника національного виховання" — д-р О. Бойчук, ,,Централя опікунів, її завдання та значення для нашого шкільництва" — інж. Д. Березовський, ,,Роля спонзорів та батьківських комітетів у нашому шкільництві" — інж. Н. Ходновський, ,,Завваги до адміністративної та педагогічної структури шкіл українознавства" — д-р І. Куйдич, ,,Побажання батьків до шкіл українознавства" — мґр Х. Маєвська. Крім того, була мова про програми навчання, шкільні підручники, про дитячу літературу, про вишкіл учителів, про працю Шкільної Ради, а найбільше часу присвячено методиці навчання окремих предметів у клясах. Її розглядали вчителі на семінарах, яким відведено було цілу суботу. Увага була зосереджена на мові, літературі, культурі, історії, географії, узгляднюючи дошкільні кляси, англомовні кляси, навчання — читання, писання, мовлення.

Методичні зайняття проводили: Н. Хоманчук — дошкілля, Л. Магун — мова в дошкіллі, З. Береза — фізична культура, як засіб виховання, д-р О. Лужницький — англомовні кляси, О. Ґой, Г. Щепко, С. Конрад, О. Ґудзь — навчання у 1-3 клясах, проф. М. Лисько — 4-5 кл., К. Кучер, І. Тарнавська, І. Дибко-Шраменко — навчання мови, правопису, граматики в 4-6 клясах, Б. Тодорів, проф. П. Маляр, дир. П. Андрієнко-Данчук, д-р Л. Ткач — синтакса, граматика і мовлення у 7-12 клясах, д-р Є. Федоренко — творчість М. Коцюбинського, д-р І. Гурин — аналіза твору ,,Собор" О. Гончара, д-р Б. Романенчук — навчання літератури, проф. О. Дяченко-Кочман, проф. Б. Чмух — навчання культури, І. Кобаса, д-р Корчмарик, д-р В. Тершаковець, д-р Е. Грималяк, д-р І. Куйдич — навчання історії, М. Стефанюк, Н. Чмух, В. Бакалець, д-р Р. Дражньовський — навчання географії.

Серед учасників конференції активними у її програмі була поважна кількість молодих учителів, які турбувалися виготовленням підручників, ділилися своїм досвідом, набутим у американському шкільництві, подавали свої спостереження щодо дитячої літератури (якою вона повинна бути, щоб сучасна дітвора її хотіла читати), програм, підручників тощо. До позитивів конференції належить також і те, що в усіх доповідях і дискусіях пробивалася журба за те, щоб в наших школах рівень навчання поставити на відповідній висоті, бо щойно тоді буде в загалу учнів повага до навчання українознавства, а зокрема до вивчання мови. Дітвора і молодь зрозуміє, що знання української мови їм необхідне. Без неї вони не зможуть бути творчими громадянами країн свого поселення, які тепер так позитивно поставились до багатокультурности. Багатокультурність вимагає багатомовности, бо знання мов, а зокрема мови батьків — це не тільки вікно у світ, але й забезпека психічної рівноваги людини, її спроможности бути творчою одиницею у суспільстві, змога черпати з культурної скарбниці свого народу життєдайні сили, духовість рідного народу, ті сили, які необхідні рідному народові, і які можуть послужити й людству.

Дискусії на пленарних сесіях і на семінарах були цікаві, жваві, дали багато нових ідей, були обміном досвіду. Вчителі знайомились, розпитували інформували про успіхи й невдачі й в перервах та при столі. Особливо популярним серед молодих був Юрій Джуравець — учитель української мови в державній школі в Торонті (автор підручників!), мабуть, у нього шукали вони порад для скомплікованого навчання англомовних дітей. Він жеж виголосив на пленумі доповідь про методику навчання української мови, як другої, в канадських школах.

Організатори конференції подбали також і про те, щоб учасники її мали корисне дозвілля. У вечірніх годинах висвітлювалися педагогічні фільми — один п.н. ,,Школа і життя", інші — про археологічні розкопи т.зв. Товстої могили в Україні, про мистецькі виставки та про Собор св. Софії у Києві.

Як бачимо, при виконанні програми заходилася велика група людей. Потішає те, що у проводі Шкільної Ради УККА тепер нові, молодші високошкільні вчителі — д-р Роман Дражньовський — голова, д-р Роман Трач і д-р Євген Федоренко — заступники голови, д-р Ігор Гурин — секретар та мґр Атанас Кобрин скарбник. Вони мають далекойдучі пляни щодо

(Закінчення на ст. 4-ій

З НАШИХ БУДНІВ

ЕКО СУМУЄ...

На ,,призьбі'' під павільйоном ,,Ксеня'' в Гантері сиділи дві добродійки та й ділилися враженнями від нової виставки картин Едварда Козака з Синами.

— Знаєте, — сказала одна добродійка, — щось з нашим Еком трапилось! Чогось йому ніби бракує...

— Ви думаєте чогось бракує його картинам? — перепитала друга добродійка.

— Ні-ні! Картини в порядку, такі самі файні-красні, як були. Грами такі самі, і ціни... майже такі самі, а от, з особою мистця зайшла якась переміна.

— Ах! — сплеснула руками співрозмовниця, — я вже знаю, що сталося: цього літа Еко приїхав до Гантеру без вусів! Оце власне і вся переміна.

Цікава річ, що дехто цю переміну зразу помітив, а дехто взагалі не звернув уваги, що в цьому сезоні наш Козак — безвусий! З чого виходила б моральна наука, що вуси не є Екові такі притаманні, як, наприклад, його окуляри. Одного року він може приїхати на Кобзярівку чи на Союзівку з вусами, на другий рік — без вусів, залежно від настрою, моди, чи погоди, алеж без такого невід'ємного атрибута, як еківські окуляри — важко собі Ека уявити!

А все ж таки дозвольте звернути вашу ласкаву увагу, що з нашим Еком таки щось діється... Щось він переживає! Я маю навіть таке враження, що він скрито журиться та сумує, хоч такі процеси рідка трапляються в гумористів, а ще рідше, можна б сказати, в карикатуристів. Моє особисте враження таке, що наш Еко тужить та сумує по втраті колишнього головного предсідника УНСоюзу, п. Йосипа Лисогора, що в перших днях липня цього року вибув зі складу Головного Уряду УНС... Повірте, що для редактора гумористичного журналу ,,Лис Микита'' — це справді велика втрата! Таку вдячну для карикатури персону Еко не скоро знайде! Портрет колишнього головного предсідника Еко міг намалювати, як то кажуть, ,,на сліпо'', навіть без окулярів. Пригадуєте цю прекрасну, блискучу лисину, або той характерний, цезарівський ніс!.. Це був не ніс, а цілий маєток!.. І, відав, ще довго прийдеться бідувати нашому славному карикатуристові, поки він ,,виведе в люди'' нового головного предсідника Українського Народного Союзу, д-ра Івана Флиса, поки виставить йому паспорт до Пантеону Заслужених ,,Лиса Микити'', — чого, дай Боже, нашому новому панові ,,Председі'' якнайскорше діждатися!

Ікер

Анатоль Вовк

ПРАВОПИСНА СЕСІЯ ТРЕТЬОГО З'ЇЗДУ ПКУС

(I)

Третій Науковий з'їзд Постійної Конференції Українських Студій (ПКУС) відбувся з початком червня ц. р. при Українськім Науковім Інституті Гарвардського Університету (УНІГУ). З'їзд складався з восьмох сесій та тривав три дні. Деякі цікаві інформації та спостереження про перебіг з'їзду, точніше про перші два його дні, подав уже ред. Кедрин у своїй статті ,,З'їзд україністів і громада'' (,,Свобода'' з 14.УІ.1978).

Тому, що наша громада, як видно це з численних статтей і дискусій у пресі, живо цікавиться справами мови й правопису, дамо у нашій статті короткий огляд третього, останнього дня з'їзду. Цей день був присвячений виключно проблемам української мови та її правопису. Правописна сесія була багато довша від сімох попередніх (тривала понад 5 годин, не враховуючи перерв) і мала найбільше доповідачів (8 осіб). Головував на сесії проф. Б. Романенчук, який заплянував був і заповів цю сесію ще на попередньому з'їзді ПКУС, в травні минулого року.

Доповіді та дискусії відбувалися у конференційній залі УНІГУ, що була виповнена доповідачами та слухачами. (На початкових доповідях було понад 25 осіб. Через те, одначе, що доповіді і дискусії затягнулися, деякі учасники не могли залишитися до кінця). Доповідачі та їхні теми були такі (в порядку доповідей):

1/ Д-р Анна Бойцун (НТШ) — про транслітерацію і транскрипцію українських прізвищ та їхні зміни на американському терені.

2/ Проф. Омелян Пріцак (Гарвардський Університет) — про проблеми викладання української мови в американських університетах та про розбіжності в мововжитку й правописі між Україною та еміграцією.

3/ Інж. Анатоль Вовк (Український Термінологічний Центр) — про правописні проблеми в українському хемічному назовництві.

4/ Проф. Яр Славутич (Університет Альберти) — про проблеми нашого правопису чужомовних слів.

5. Проф. Степан Чорній (Нюйоркський університет у Брокпорті) — про передання звуків і літер Г і Ґ в українському правописі чужомовних слів.

6. Проф. Богдан Струмінський (Гарвардський Унів.) — про перше видання довідника ,,харківського'' правопису.

7/ Проф. Богдан Чопик (Університет Юти) — про закінчення родового відмінка деяких іменників третьої відміни.

8/ Проф. Богдан Романенчук (Ніягарський унів.) — про англомовну транслітерацію української абетки. (Цю доповідь, через брак часу, перенесено на черговий з'їзд ПКУС. Все таки, на бажання небагатьох осіб, що могли залишитися довше, проф. Романенчук для них її ,,неофіційно'' прочитав).

Усі доповіді сесії, від загальних до вузько-спеціяльних, викликали оживлену дискусію, доповнення та зауваги з боку слухачів. Постараємося далі обговорити з доповідей та дискусій ці справи і моменти, що повинні б бути цікаві широким колам громадянства.

Говорячи про походження та клясифікацію українських прізвищ і про передавання їх англійською абеткою, д-р Бойцун ствердила, що ці прізвища часто зовсім тратять усякі ознаки українського походження. Вона рекомендує, щоб наші прізвища транслітерувати, а не передавати їх фонетично (стараючись зберегти лише звучання слова). (Для прикладу, прізвище — Вовк у транслітерації буде Wowk або Vovk, у фонетичній же передачі Voke або Volk.)

При цій нагоді варто пригадати, що в 1954 р. ,,Свобода'' друкувала широку дискусію саме на цю тему. Із шістьох надрукованих статтей чотири мали заголовок — ,,Як підписуватися?''

Проф. Пріцак, директор УНІГУ, говорячи про викладання української мови в системі американських університетів, підкреслив, що для американців, що вивчають нашу мову ,,Україна є в Україні'', а не де інше. Вони, тобто, не зацікавлені нашими еміграційними суперечками щодо мови і правопису, а бажають вивчати їх у такому виді, в якому вони в Україні вживаються. Мета їх науки — дістати доступ до підсовєтської літератури, що їх цікавить. Тільки студенти лінґвістики можуть вглиблюватися в наші мовні й правописні розбіжності та їхні причини.

Щодо правопису, то проф. Пріцак уважає, що ми не повинні непорушно триматися ,,харківського'' правопису, а радше нам треба шукати компромісової розв'язки, зокрема в цих аспектах правопису, де зміни впроваджені в УССР від 1929 р., не є виявом русифікації, чи не є несуттєві. В міру можливости, ми повинні зберігати мовну єдність з батьківщиною. Це не перешкоджає нам, при наявности подвійних форм чи слів у нашій літературній мові, давати перевагу тим, що краще відповідають духові української мови.

Питання, котрий з двох правописів слід уживати в навчанні української мови в початкових, середніх та високих школах у діяспорі, викликало жваву дискусію. Деякі викладачі нарікали на це, що спроба вживати ,,радянський" правопис, за директивами управ американських шкіл, натрапляє на великий опір з боку студентів чи їхніх батьків. Як вияв протесту, батьки часто забирають своїх дітей з даного курсу і викладач не має досить студентів, щоб курс пордовжувати. Дехто з дискутантів уважає це вислідом встрявання в навчальні справи ,,політиків і політиканів", які роблять натиск на батьків, що в цих справах не орієнтуються, або й в українській мові малописьменні.

На кинене викладачами питання: ,,Що маємо робити?", — відповідь запропонував проф. Славутич. Він каже своїм студентам, що є два варіянти правопису і пояснює чому це так. Далі, він дає студентам волю вживати в їхніх завданнях одного правопису або другого. Його досвід показує, що велика більшість студентів дає перевагу ,,харківському" правописові.

Тут дозволимо собі зауважити, що на нашу думку, опір впроваджуванню совєтського правопису в школах, це явище позитивне, а не небажане, як це виходило з тверджень та тону деяких дискутантів. У нашому положенні мова — це справа національного самозбереження, отже, справа політична, а не лише лінґвістична. Це стосується і графічного оформлення мови — правопису. Тому оборону чистої мови, і правопису, що зберігає її питоменності, треба уважати доцільною і законною дією, а не встряванням політиків у не свої справи. Очевидно, не всі форми опору впроваджуванню накиненого правопису є доцільні і задовільні.

Чергова доповідь, інженера хемії А. Вовка, стосувалася правопису хемічних назв. Доповідач показав, що правописні довідники і словники, як ,,харківського", такі сучасного совєтського правопису не нормують задовільно написань назв хемічних елементів та їхніх сполук. Він обговорив свої пропозиції доповнень, уточнень та модифікацій стосовних правописних правил. Ці пропозиції знайшли вже прихильну оцінку, як з боку представника мовознавців, так і речника наших хеміків. У дискусії доповідач підкреслив, що вже перші видання ,,харківського'' правопису узаконнили деякі відхилення від загальних правил правопису чужомовних слів, необхідні у творенні раціональної хемічної номенклятури. Він має надію, що і майбутні реформатори нашого правопису виявлять таке ж зрозуміння потреб української хемічної науки.

Чергова доповідь, проф. Славутича, була для слухачів одна з найцікавіших, бо стосувалася контроверсійної проблеми правопису чужомовних (чи запозичених) слів. Ця частина правопису — основний об'єкт усіх спроб і намагань ,,харківський" правопис упорядкувати, поліпшити, усучаснити.

Особливо контроверсійним моментом правопису є справа поширення ,,правила дев'ятки" на найпоширеніші географічні назви.

(Правило дев'ятки каже в словах несловянського походження передавати чуже *і* та *у* українським И після приголосних Д, Т, З, С, Ц, Ж, Ч, Ш та Р, але українським І після всіх інших приголосних. Тому пишемо: дИректор, презИдія, тИнктура, але: публІчний, бІзнес, нІмфа тощо. Щоб запам'ятати літери дев'ятки, вистане запам'ятати три слова, до їх містять: ДЖАЗ, СТАРЕЦЬ, ЧАША.)

(Продовження буде)

П'ятий пластовий спортивно-вишкільний табір на „Вовчій Тропі"

Іст Четгем, Н. Й. (Лев Штинда) — В днях від 22-го липня до 5 серпня відбудеться тут на пластовій оселі „Вовча Тропа" п'ятий з черги спортивно- вишкільний табір, організований загоном „Червона Калина" при допомозі інших пластових одиниць, навіть з далеких стейтів ЗСА і Канади.

Організаційний Комітет і Булава також мають уже за собою традицію вмілого переведення програми вишколу нових адептів спорту, а передусім інструкторів, яких так мало в усіх ділянках спорту. Спортивні табори у минулому тішились вдоволенням численних учасників і призванням родичів, які усе цікавились поступом молоді.

Для розвитку українського спорту, пластового зокрема, потрібно інструкторів у грах, легкоатлетиці і водному спорті. Очевидно, є у нас охочі заповнити цю прогалину з меншим або більшим знанням. Основною ціллю табору є дати новин юначкам і юнакам фундаментальне фахове знання, задержуючи при цьому головну ідею позитивного підходу у вишколі, не „перевишколюючи".

Інструктори, після програми, мусять придержуватися т. зв. „low profile", позволяючи молоді найти себе, найти чи підібрати собі самій відповідний характерові, фізичним даним, рід спорту, який давав би молоді і приємність і новий спосіб життєвого вишколу.

Небезпека твердої дисципліни перевишколу у технічному розумінні і зайняттях у спортивному таборі створювали б атмосферу шкідливу для індивідуалізму учасника, припинювали б запал і охоту вправляти спорт..

Молодь мусить вчитися на своїх помилках, спостереженнях, студії психології і фізіології спорту. Найважніше: сама. На тих засадах виховувались чи не усі майстри спорту. Інші одного дня прийшли, другого відійшли.

Програма табору має облегшити молоді дорогу до мети.

Організатори табору запрошують усіх виховників молодечих організацій відвідати табір, обмінятись думками у цьому модерному засобі виховання молодої людини.

У минулому, Управа оселі усе старалася різними способами, приготуванням площі, обильнішими харчами допомогти Булаві в успішній праці переведення табору.

Не сумніваюся, що і в цьому році не забракне нам приладдя і площа та біжні не заростуть бур'янами.

Позначення і виміри устаткувань залишив би я учасникам, які у цьому набрали б першої практичної лекції.

Про фізичний стан учасників дбатиме увесь час таборовий лікар, а про душевне — капелян „Червоної Калини" о. Лев, член Булави.

Остап Якубович кандидує

Республіканська партія Мидлсекс Кавнті Н. Дж., на своїх конвенційних зборах у травні ц. р. обрала кандидатом на пост повітового урядовця Мидлсекс кавнті Ню Джерзі Остапа Якубовського. Це становище є дуже важко здобути, бо на протязі двох років тільки двох республіканських кандидатів здобули цей пост.

Остап Якубович

Остап Якубович одружений з пані Марією з дому Дзюба, має троє дітей: Наталку, Олену та Лесю. Завдяки енергії і працьовитості здобув освіту, навчаючись у Райдер коледжі та Ратгерському університеті, а його дружина — в Кен коледжі. Сьогодні обидвоє є учителями в Школі Українознавства в Картереті. крім цього Остап Якубович є активний в різних українських організаціях і товариствах. Вже довші роки займається юними сумівцями, завдяки ньому є танцювальний гурток СУМА, який бере участь в місцевих і дооколишніх українських імпрезах.

У 1976-му році він був членом Комітету 200-річчя ЗСА в Картереті та головою комітету, який влаштовував фестиваль в цьому місті, майстром церемонії на бенкеті в 200-річчя ЗСА, членом Комітету, що займався влаштуванням фестивалю в Арт Сентер в Голмделі, Н. Дж., першим віцепрезидентом виборчого республіканського комітету, членом Міської Плянувальної Ради Картерету, та головою для Поширення побудови Українсько-Американського Клюбу, будинок якого чим раз більше розбудовується.

Сьогодні він є управителем в Гатко Кемікал Дивіжен і В. Р. Ґрейс енд компані, та допомагає українцям при виготовленні податків.

Остап Якубович та його родина є членами парафії української католицької церкви св. Марії, як також він є членом 209-го Відділу в Картереті.

Остап Якубович є дуже активний в нашій громаді, тому українська громада з Мідлсекс Кавнті повинна йому морально і фінансово старатися допомогти у виборчій кампанії. Його адреса: 48 Mary Street, Carteret, N. J. 07008 або можна телефонувати на число: (201) 541 — 4753.

Пам'яті Симона Петлюри в Рочестері

Рочестер, Н. Й. — Заходами Т-ва Прихильників УНРеспубліки в Рочестері, в порозумінні з місцевою Філією УККА, 11-го червня ц. р. в залі Українського Народного Дому відбувалася академія, присвячена 52-ій річниці трагічної смерти Голови Держави і Головного Отамана Українських військ, Симона Петлюри.

Того ж дня в неділю після Служби Божої відслужено урочисту Панахиду в церкві Св. Покрови, що її відслужив настоятель тієї церкви, о. Анатолій Ситник, гарно співав хор церкви Св. Покрови під керівництвом Сергія Гейзлера.

Під час цілування Хреста молящі склали на тарілку пожертви на фонд ім. Симона Петлюри. Участь у панахиді зі своїми прапорами взяли такі організації: УККА, Т-во Прихильників УНР, ОБВУА, ОДВУ, станиці УПА.

О 5-ій год. по пол. Академія розпочалася американським гимном, що його проспівала відома в Рочестері молода співачка Галина Сохань-Гридлі.

На початку академії, згідно з ухвалою Президента в екзилі, відбулося нагородження Хрестом 60-річчя Відродження Українських Збройних Сил членів ОБВУА Теодора Бабюка та Петра Яріша. Вдекорування Хрестом перевів член Державного Центру УНР, він же директор Фонду ім. Симона Петлюри майор Віктор Роєнко з Гамільтону.

У концертовій частині академії чудово звучав сольоспів пані Галини Сохань-Гридлі: „Закувала зозуленька" слова Т.Шевченка, музика К. Стеценка, „Плавай, плавай, лебедонько" слова Т. Шевченка, муз. К. Стеценка та „Вечірня пісня" слова Самійленка, муз. К. Стеценка.

Відома теж в Рочестері піяністка Леся Борисенко, крім умілого фортепіянового супроводу, виконала „Похоронний марш" Ґріґа та „Прелюд" Шопена. Вона рівнож продеклямувала вірш, присвячений С. Петлюрі, що його написала її мати Борисенко Марія.

З гарною дикцією продеклямувала Леся Телега „Невгасиме серце" слова Мельниченка. Добре впорався із своїм виступом і хор Української Рідної Школи Т. Шевченка, що складається з молодих дівчаток, хоч і не в повному складі, виконав дві пісні: „Виростеш, сину" В. Симоненка, муз. Майбороди і „Києве мій" слова Луценка, муз. Шамо, під диригуванням Тані Гринишин.

Академію закінчено загальним співом „Ще не вмерла Україна".

М. Білок

В Ґленкові помер св. п. о. Теодозій Ґреб, ЧСВВ

Ню Йорк, Н. Й. — З парафії св. Юра інформують, що в середу, 12-го липня 1978 року, в манастирі оо. Василіян у Гленкові на Лонг Айленд помер ненадійно на 65-му році життя св. п. о. Теодозій Ґреб, ЧСВВ, колишній сотрудник в Ню Йорку, Чікаґо і в деяких канадських парафіях. О. Ґреб народився 21-го січня 1913 року у місцевості Клаймер Па., ЗСА; до манастиря оо. Василіян в Мондері, Канада,. вступив 30-го червня 1929 р., а на священика був висвячений 29-го травня 1938 року.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашого Незабутнього МУЖА й БРАТА

св. п. Д-ра РОМАНА ФІЛЬВАРКОВА

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ з ПАНАХИДОЮ

в четвер, дня 20-го липня 1978 р., о год. 8-ій ранку, в церкві св. Михаїла в Монтреалі, Канада

і в п'ятницю, дня 21-го липня 1978 р., о год. 8:30, в соборі св. Володимира й Ольги в Чікаґо, Ілл.

Про молитви за душу Покійного просять:

дружина — д-р ОКСАНА ЧЕРЕДАРЧУК з Мамою
сестра — НАТАЛІЯ ПРИШЛЯК з Мужем і Сином

Ділимося сумною вісткою,
що в суботу, 8-го липня 1978 року,
по короткій недузі, помер у Лейк Ворт, Фльорида,
на 91-му році життя

бл. п.

ДМИТРІЙ ТИНДИК

народжений в Судовій Вишні, Галичина

Тіло Покійного спочило на місцевому цвинтарі Меморіял Ґарденс, Лейк Ворт, Фльорида.

В глибокому смутку:
швагерка — ОЛЕНА КУСА з мужем ІВАНОМ і синами РОМАНОМ і МИХАЙЛОМ БІЛЕНЬКИМИ
Ближча і дальша Родина

Наспіла сумна вістка з України, що 15-го червня 1978 року упокоїлася в Бозі,
наша Найдорожча СЕСТРА і ТЕТА

бл. п.

ЯРОСЛАВА ЛЮБА з ІВАШКІВ ХИЖАК

народжена 1908 року в Судовій Вишні, Галичина

Залишила в смутку:
в Україні:
6 синів і одну дочку з родинами
брата КЛИМЕНТІЯ ІВАШКА з родиною
в США:
сестру ОЛЕНУ КУСУ з чоловіком ІВАНОМ і синами РОМАНОМ і МИХАЙЛОМ БІЛЕНЬКИМИ з родинами
Ближчу і дальшу Родину в Україні й в вільнім світі

Троє ґрадуантів

д-р Олексій Сокіл

Маруся Сокіл

Теодор Т. Сокіл

Рік - річно в цю пору преса повідомляє про нових ґрадуантів, які збільшують інтелектуальні й професійні сили наших громад. Між молодими силами, які в цьому академічному році збагатили українську Вашінґтонську громаду, є троє дітей місцевих громадян Олекси й Марії Сокіл, а це — Олексій, Теодор і Маруся. Найстарший, д-р Олексій Богдан Сокіл, закінчив медицину в Мериленському університеті в Балтіморі. Молодший син, Теодор Тарас Сокіл, закінчив фармацію у Філядельфійському коледжі фармації у Філядельфії. Їхня молодша сестра, Маруся, свої університетські студії, з хемією, як головним предметом, закінчила в Дюк університеті в Північній Каролайні.

Всі троє цьогорічні ґрадуанти Соколи народились і почали науку в Ню Йорку, а з переїздом батька на працю до Вашінґтону в 1965 році перенеслись до Мериленду. В середній школі всі троє були на списку Крайового почесного товариства, а Олесь дістав був теж похвалу за здобуття високої оцінки між найвищими п'ять відсотками в іспиті крайової стипендії заслуги.

У бурхливі ранні 70-ті роки студентських неспокоїв і протестів хлопці кінчали середню школу і поступали в коледж. Олесь студіював в Корнел, який закінчив „кум лауде" і з відзначенням у біологічних науках. Рік пізніше Федір кінчив теж біологію на Мериленському університеті, де студіював у почесній клясі. А як Олесь ґрадуював з Корнел і йшов на медицину, то знову Маруся кінчила середню школу і поступала на Дюк університет. Уміжчасі Федір студіював фармацію і вийшло так, що в біжучому році їхні ґрадуації збіглись разом, цебто ґрадуація Марусі з коледжу і ґрадуація хлопців з професійних шкіл. Маруся закінчила хемію на Дюк „кум лауде", а Олеся у медичній школі обрано до Почесного медичного товариства „Альфа Омеґа Альфа".

Під час навчання й студій всі троє ґрадуантів брали участь в українському житті. Ще в Ню Йорку вчились в українській школі Т-ва „Самопоміч", що її потім продовжували й кінчали матурою з найвищими оцінками в Вашінґтоні. В Ню Йорку, а потім у Вашінґтоні теж пластували. Олесь і Маруся були курінними своїх юнацьких куренів, а Федір братчиком. Як Маруся, знана між товаришками як „Муті", була курінною, її курінь придбав собі курінний прапор і започаткував фонд будови пластового дому в Вашінґтоні. За університетських часів усі троє були активні в пластових таборових командах протягом літніх місяців, а Федір ще й у своєму старшо - пластунському курені „Хрестоносці".

Тепер наші недавні ґрадуанти входять у світ праці. Д-р Олексій працює як інтерн у Міському шпиталі в Бостоні, зі спеціялізацією у внутрішніх недугах, а Федір як клінічний фармацист у Мерсі шпиталі в Філядельфії. Маруся тепер на літніх курсах українознавства на Гарварді, а з початком вересня працюватиме як інженер - хемік у корпорації „Селаніз". Треба надіятись, що з бігом часу включаться вони теж у громадську працю у своїх місцевостях.

Всі троє ґрадуантів від дитинства були членами Українського Народного Союзу.

Катя С.

Неспокій в провінції басків продовжується

Сан Себастіян, Еспанія. — Ройтер інформує, що неспокої в багатьох містах басків в Еспанії продовжуються, набираючи на силі. У середу, 12-го липня, понад двотисячна товпа демонстрантів зударилась з великими з'єднаннями поліції і у зударі були тяжко поранені два демонстранти. Справжні вуличні бої між поліцією і баскськими націоналістами розгорілися на вулицях Сан Себастіян, Віторія і Більбао та інших міст. До справжніх боїв дійшло після похоронів 19-річного юнака, який загинув у бійці з поліцією, коли великі маси народу силою змагалися здобути поліційні бараки і були відкинені сильними з'єднанями поліції при допомозі слізного газу, гумових куль, води та інших засобів, головно тактикою розпорошування великих скупчень народу при допомозі барикад. Демонстрації спаралізували велику частину північної частини басків, бо власники фабрик, великих склепів та інших підприємств, побоюючись заворушень, замкнули свої підприємства і тому тисячі робітників залишилися без праці, створюючи для уряду нові клопоти. Також на еспансько-французькому кордоні вибухло шість бомб, припиняючи на якийсь час рух через кордон.

З приводу цих заворушень до провінції прибув міністер внутрішніх справ Радольфо Мартін Вілля, намагаючись полагодити непорозуміння і припинити заколоти. Більшість політичних партій вимагають його резигнації і закидають йому невмілість в полагоджуванні конфліктів між поодинокими групами населення.

Музичний конкурс на 1978-1979 роки

З Фонду ім. Ляриси Целевичівної при Головній Управі Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України проголошується Конкурс на хоровий твір, з темою відзначення 1000-ліття Хрищення Руси - України. Форма твору довільна: концерт, ораторія, кантата, а капелля.

Сума нагороди за музичну частину 700.00 дол.
Сума нагороди за текст 300.00 дол.

Цей конкурс вимагає співпраці композиторів із письменниками - поетами.

За рішенням членів жюрі, склад якого буде поданий окремим комунікатом, нагороди зможуть бути поділені між двох, а то і трьох співучасників конкурсу.

Твори у трьох примірниках слід присилати під гаслами - псевдами. Справжні прізвища треба залучити до композицій у запечатаних конвертах. Нагороджені твори як і ненагороджені залишаються в архівах Фонду без права друкування і виконування їх. Кошти друку і поштової пересилки оплачують автори. Твори прислані на конкурс не можуть бути публіковані чи виконувані авторами до часу проголошення висліду конкурсу.

Кураторія Фонду у складі членів ГУ ОЖ ОЧСУ: Мирослави Ласовської- Кий та Галі Климук заохочує так старших, як і молодших композиторів і поетів до участи в тому, третьому з черги, музичному- конкурсі, фундаторами якого є п-во Уляна і Андрій Стецюки.

Вислід конкурсу буде проголошений в місяці листопаді 1979 р.

Композиції слід надсилати протягом місяця березня 1979 р. на адресу:

Miroslawa Lassovsky - Kruk
1120 Monroe St.
Carleton, Mich. 48117

В суботу, 29-го липня 1978 року, о 12-ій год. дня,
на Українському Цвинтарі в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.,
відбудеться похорон смертних останків

бл. п.

ВАСИЛЯ КРИЧЕВСЬКОГО

(молодшого)

що упокоївся в Каліфорнії, 16-го червня 1978 року.

Родина і Кревні

Окрім квітів на свіжі могили

бл. п. Ярослави Хижак
і бл. п. Дмитра Тиндика

складаємо на Фонд Українських Студій в Гарварді:

Олена і Іван Кусі	$100.00
Ірина і Михайло Біленькі	50.00

У ТРЕТЮ ДУЖЕ СУМНУ І БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Невіджалуваного і Незабутнього

бл. п. д-ра

МИХАЙЛА СОСНОВСЬКОГО

відправляться за спокій Його душі

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

у вівторок, 25-го липня 1978 року:

в Торонті, в церкві св. Миколая, о год. 8-ій ранку;
в Нюарку, в церкві св. Івана Хрестителя, о год. 8-ій ранку;
в Бавнд Бруку, в Церкві-Пам'ятнику, о год. 9-ій ранку;
в Римі, в Обителі Отців Студитів.

Приятелів і Знайомих просять про молитви непотішені —

Дружина і Родина

КОНФЕРЕНЦІЯ...

(Продовження зі стор. 2-ої)

підвищення рівня шкіл, вкладають багато зусиль, виявляють запопадливість, при належній поставі до їх заходів громадянства зможуть осягнути мету.

Дисонансом до всіх позитивів конференції було те, що в неділю на нарадах, в програмі яких були такі справи, як Централя опікунів, справи спонзорів та Батьківських комітетів, тобто справи, щодо яких мали висловитись батьки (мали вони подати свої заваги щодо структури шкіл українознавства, подати свої побажання), не було ні батьків, ні провідників громадського життя. Провідник нарад ред. Кость Мельник не мав форуму, щоб ці преважливі проблеми популяризувати, вирішувати.

Тому й доцільно д-р Р. Дражньовський, вказуючи у своїй доповіді на завдання шкільництва, наголошував необхідність активного втручання громадянства у шкільництво. Самі тільки ствердження про важливість його небагато допомагають. Хоч різні середовища займаються молоддю, проте нічого вони не зможуть осягнути без шкіл, без озброєння дітей і молоді українською освітою, без того, щоб рідні школи стали журбою цілої спільноти, а не тільки самих учителів чи свідомих батьків.

Національне виховання неможливе без продуманої й послідовно виконуваної системи, яка охоплювала б цілість життя молоді, всі сектори громадського життя, без того, щоб у вихованні не наголошувати пов'язання життя молодого покоління з громадою, з Україною. Покоління виростатиме свідомими національно тоді, коли житиме у середовищах, які будуть островами України для них, тими середовищами, в яких пануватиме атмосфера й культура нашого народу.

Удекорували литовських достойників українським пропам'ятним хрестом

12-го лютого 1978 року, в день святкування 60-річчя проголошення незалежности Литви, відбулася в Чікаго Академія, в якій, як представник ДЦ УНР, взяв участь генерал К. Мандзенко — заступник керівника Ресорту Військових Справ і Голова Головної Орденської Ради в Екзилі, в супроводі пор. Е. Ільницького та пор. М. Филиповича. Академію улаштовано у великій залі литовської середньої школи. На залі було присутніх понад 1.000 осіб, переважно литовців. Серед них литовський єпископ, кілька священиків, президент Головної Управи Литовсько - Американської Ради д-р Казіс Бобеліс, президент філії Литовсько-Американської Ради в Чікаго Рімас Сарка, литовський генеральний консул пані Джозефін Давжвардіс, ген.-штабу полковник Кароліс Дабулевіціус, полковник Йонас Шведас та інші литовські воєнні ветерани й діячі. Серед гостей — сенатор ЗСА Долл, представники губернатора й посадника міста, представники етнічних груп, як також численні делеґації воєнних ветеранів, організацій та молоді з прапорами.

В офіційній частині представлено і запрошено до слова генерала К. Мандзенка, який англійською мовою привітав присутніх від імени Президента й Уряду УНР в екзилі, від українських воєнних ветеранів та української еміґрації. Далі, він промовляючи українською мовою, згадав про права, національну рацію й змагання обох народів за свою незалежність та сучасний стан неволі й дальшу боротьбу нескорених народів, закінчуючи промову словами: „Хай живе незалежна Литва зі столицею Вільнюс!", що їх сказав литовською мовою. Промову українською мовою, окремими уступами, перекладав на литовську мову один з литовських старшин. Промова була прийнята присутніми вставанням і гучними оплесками. Після промови, ген. К. Мандзенко заявив, що з нагоди 60-річчя проголошення незалежности Литви, він уповноважений в імені УНРеспубліки удекорувати Пропам'ятним Хрестом 60-ліття відродження Українських Збройних Сил, наданим Президентом в екзилі п'ятьом литовським достойникам, відчитуючи при цьому зміст грамот і прізвища нагороджених, і коли нагороджені вийшли на сцену, удекорування відбулося перед очима цілої залі під гучні оплески присутніх.

Після декорації генеральний консул пані Давжвардіс в імені всіх нагороджених в короткому теплому слові висловила подяку Президентові й Урядові УНР в екзилі та зокрема міністрові Військових Справ і Головній Орденській Раді.

Після офіційної частини відбувся концерт, а по концерті прийняття у тіснішому колі.

На прийнятті д-р Бобеліс, який брав участь в Белградській конференції, як член американської делеґації, поділився своїми враженнями і підкреслив велику ролю України у праці поневолених народів. Крім того ще забрав голос інший литовський достойник, який в палких словах підкреслив вагу дружніх відносин між обома народами та подякував українській делеґації за прибуття. На закінчення на честь українців відспівано литовську бойову пісню. Ген. К. Мандзенко в коротких словах подякував за миле й тепле прийняття.

Після святкувань ген. К. Мадзенко отримав листа подяки від литовського генерального консула, в якому ще раз дякується за декорацію литовських патріотів під час святкувань 60-річчя незалежности Литви, як і висловлюється спеціяльну подяку президентові Миколі Лівицькому та Урядові УНР в екзилі за щире розуміння потреби приязні і співдії литовського й українського народів.

М. Ф.

Українці Філядельфії...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

ненка, з яким Кудірка був довший час разом у в'язниці, він говорив із зворушенням, як про героїчну постать, як про людину не тільки найвищого ідеалізму і саможертви, але і про людину великого інтелекту

Після Сімаса Кудірки говорив ще голова філядельфійського Відділу УККА д-р Петро Стерчо. Опісля слідували запити. Відповідаючи на запит, Кудірка сказав, між іншим, що зусилля робітників, між якими є високий відсоток українців, організувати свої робітничі спілки є незвичайно позитивним явищем, бо це є доказом, що сьогодні дисидентський рух не обмежується до інтелігенції, але пішов уже у робітничі маси. На запити, чи писати листи до ув'язнених дисидентів і чи такі листи доходять, Кудірка відповів, що частина листів доходить, зокрема поштівки з коротким змістом без політичної тематики, перш за все поштівки в аглійській мові. Він сказав теж, що доходять посилки-пакети до родин в'язнів. Листи чи поштівки є для в'язнів, які живуть у жахливих фізичних і духовних умовах, величезною моральною піддержкою.

Після імпрези багато із присутніх закупили спомини Кудірки (в англійській мові), які недавно появилися під заголовком: „Для тих, що ще на морі".

Цього самого дня відбулася в гостинному домі п-ва Андрейчиків приватна зустріч ФКОМу із Сімасом Кудіркою.

СТАРАННЯ ПРО НАГОРОДУ НОБЛЯ ДЛЯ ТИХОГО, РУДЕНКА, ВІНСА Й ІНШИХ

Заходи ФКОМу у справі допомоги Лук'яненкові не обмежилися до зустрічі з Кудіркою. Дня 27-го червня члени ФКОМу п-ні Мазуркевич, Гевка, Андрейчик і Сеник відбули поїздку до Вашінгтону, де відвідали бюра багатьох сенаторів та передали інформації про заходи у справі Лук'яненка до „Радіо Свобода" та до „Радіо Вільна Европа", для передачі цих вісток в Україну.

Добру вістку одержали делеґати ФКОМу від їхнього доброго приятеля сенатора Генрі Джексона. Він повідомив їх, що за його ініціятивою саме тепер йде у Сенаті акція збірки підписів під резолюцією збірної нагороди Нобля 58 членам Гельсінкських груп „у Москві, в Україні, Литві, Грузії і Вірменії, людям різних віровизнань і різних національностей"...Із згаданих 58 членів Гельсінкських Груп резолюція називає тільки 10 осіб, а іменно..." Юрій Орлов, А. Ґінсбурґ, А. Щаранський, В. Слєпак, М. Руденко, П. Вінс і Є. Боннер (дружина Андрія Сахарова)"...

До ініціятивної групи, яка 19-го червня звернулася до сенаторів у справі згаданої резолюції, належать, крім сен. Джексона, ще сенатори Джан Товер, Ричард Стон, Джан Данфорд, Патрик Мойніген, Боб Паквуд, Даніель Іноію та Кліфорд Кейс. І у згаданому листі, і у тексті резолюції згадується про те, що члени Гельсінкських Груп вже є запропоновані для Нагороди Нобля парляментарними групами Норвеґії, Бельгії і Великої Британії та американською Комісією для Безпеки і Співпраці в Европі. (Комісію цю створив ще президент Форд і її очолює конгресмен Фасцел).

Порожні течки...

Коли делеґатки ФКОМу нарікали у розмові з одним високим урядовцем із сенаторів, що деякі сенатори замало уваги присвячують переслідуванням в Україні, він відповів, що одною з причин цього є те, що українські течки у бюрах багатьох сенаторів є майже порожні або і зовсім не існують, тоді, коли, наприклад, жидівські течки у бюрах цих сенаторів тріщать від листів, телеграм, меморіялів і т. д.

ФКОМ одержав ще одну добру вістку від пеннсильванського сенатора Гойнца відносно перепису населення. Згідно з листом сен. Гойнца, у найблищому переписі населення буде уже узгляднювана українська національна приналежність чи походження.

Українська філядельфійська громада доцінює невтомну працю філядельфійського Комітету Оборони Мороза. Ми бачимо цю незвичайно жертвенну групу молодих, інтеліґентних жінок усюди там, де українська справа потребує допомоги. Недавно ми бачили, наприклад, їхню швидку, розумну і дуже успішну акцію у зв'язку з фільмом „Голокост".

Вісті з Українського Музею і Бібліотеки в Стемфорді

Як кожного року в час Різдва Христового, так і минулого Різдва Український Музей у Стемфорді, найстарша того роду інституція в ЗСА, привітав своїх Добродіїв найкращими побажаннями та переслав із тієї нагоди різдвяні картки власного видання.

До нашої колекції різдвяних карток, дійшла одна нова, а саме: „Мати Божа гуцульська", Олени Кульчицької, оригінал якої зберігається в нашому Музеї.

У відповідь на пересилку карток, ми одержали від наших Добродіїв подяку й дуже часто щедрий даток на потреби Музею і Бібліотеки. Всім Вам наші Добродії щире спасибі!

Ваші пожертви дають нам змогу не тільки утримувати Музей і Бібліотеку, але також їх поширювати та збільшувати числом експонатів та книжок. От і тепер шукаємо Добродія, який уфундував би рідкий і дуже цінний образ нашого славного маляра Боровиковського (1757 - 1825), „Зняття з Хреста" (з 1787 року). Це прекрасна річ, але на нього потребуємо понад вісім і пів тисячі долярів. Шкода було б, якщоб той образ пішов в чужі руки.

В минулому, як також вже і в тому році, відвідали Музей многі гості. Між тими дорогими гістьми були маленькі пластунки з Ню Йорку — „Жайворонки" під проводом пані Ксені Драґанової, наша Українська Школа з Філядельфії (діти в супроводі директора школи Богдана Тодорова і батьків), Українське Лікарське Товариство — Відділ Ню Йорк з родинами з доктором Мирославом Драґаном, головою Відділу у проводі).

Українським Музеєм цікавляться також довколишні американці. Групово відвідала Музей Жіноча Організація міста Стемфорду й околиці, а також Стемфордське Історичне Товариство. Ця остання група нараховувала до сто осіб. Для них директор Музею д-р Василь Ленцик, перед оглядинням Музею, мав доповідь, про Україну, її історію і культуру, ілюструючи мапами, фотографіями, а опісля в Музеї, експонатами та стародруками.

Беручи до уваги, що Стемфорд є осідком деяких визначних американців, які працюють у різних ділянках американського публічного життя, почавши від економії, політики, а скінчивши на телевізії і пресі, наш Музей, як культурна установа, вкладає і свою частку в інформацію про Україну та її нарід.

Місцева й довколишня преса і радіо обширно інформували про ці відвідини Українського Музею, включно з поміщенням знімки директора Музею.

Відвідування Музею має особливе значення, бо виховне значення, для нашої молоді. Тут попри можливість оглянути красу нашої народної ноші, а наш Музей в оцінці знавців має таки найкращу збірку народної ноші на цьому континенті, молодь має нагоду пізнати і побачити багато так званих „білих круків", яких завдяки його Основникові Владиці Константинові Богачевському вдалось придбати.

Ми маємо поважну збірку фотографій, що представляють життя українців тут в Америці, в Рідному Краю, як також збірку фотографій до мартирології нашого народу.

Завдяки Владиці Кир Йосифові Шмондюкові, теперішньому філядельфійському Митрополитові, Музей після деякої перерви у своїй діяльності, був відновлений та знову відкритий для відвідувачів (з 1964 р.).

Тепер з приходом до Стемфорду нового Владики Василя Лостена є надія, що Музей і Бібліотека будуть далі розбудовані. Владика Василь має в пляні віддати для вжитку Музею більше місця в єпископській палаті і в тій цілі робляться вже пляни для відновлення будинку.

Є всі надії, що під опікою енерґійного Владики, Український Музей і Бібліотека, своїми експонатами, збірками народного мистецтва та книжковими фондами, буде і далі одним із найкращих українських культурних осередків на цьому континенті.

Очевидно, в якій мірі ми будемо могли служити нашій громаді, буде залежати від щедрої підтримки нашого громадянства.

Понижче подаємо імено наших Добродіїв, які майже постійно піддержують фінансово наш Музей і Бібліотеку: 150 дол. — Сабіна Турянська; 50 дол. — о. Любомир Мудрий від парохії в Озон Парк, Н. Й. 30 дол. — о. шамб. Сасиль Середович, від парохії в Сиракюзах; по 2 дол. — о. митрат М. Харина від парохії св. Йосафата, Філядельфія, п-во Василь і Марта Андріюки, Віра Данусяр, о. Онуфрій Волянський, о. Любомир Мудрий, адв. Степан Ярема, Юрій Литвин (Стемфорд); по 20 дол. — Іванна Джус, д-р Мирослав Драґан, К. Мацелюх, Ванда Урбан; по 15 дол. — Волтер Ужвак, д-р Мирон дорців; інші склали по 10 Зарицький, д-р Василь Федорців; інші склали по 10 долярів та менші суми.

Одержали ми теж деякі гарні експонати до Музею, а між ними образ кисти Петра Андрусіва, який уфундував Владика Йосиф Шмондюк, філядельфійський Митрополит, який передав до Музею також цінну збірку медальйонів та жетонів і деякі книжки. Пані Олена Харамбура з Рочестеру переслала дуже цікаву колекцію яворівських виробів. З книжкових дарів ми одержали від п. О. Соневицької Збірник „Чортківська Округа", книжку Мартинюка про село Ценів. Збірник Бучаччина, від Домашевського Збірник „Гуцульщина" і деякі інші. Всім нашим Жертводавцям щире Спасибі!

При цій нагоді пригадуємо, що Управа Музею радо вітає відвідувачів, а зокрема нашу дорогу молодь, яка може багато скористати із відвідин Українського Музею в Стемфорді.

Прошу тільки писати наперед і подати — скільки осіб приїде, щоб можна було приготовити якусь перекуску.

д-р Василь Ленцик

Українці Австралії...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

поневолених Москвою народів, зокрема білорусини, грузини, татари та інші. Маленька Міряся Конюшко привітала Л. Плюща китицею квітів від імені українських дітей. Крім того, гостя вітали: голова Комітету оборони прав людини в Україні інж. М. Болюх, представник СУОА д-р Т. Яськевич, голова Товариства Сприяння УНРаді інж. А. Верещак, представник Українських Комбатантів О. Кліновський та представники інших організацій та установ. В одному з приміщень летовища Плющ дав коротке інтерв'ю кореспондентові газети „Ди Австралієн". Приїзд Плюща спонзорувала Міжнародна Амнестія на запрошення австралійського парляменту, де Плющ давав свідчення перед спеціяльною парляментарною комісією, яка розслідує справу порушення прав людини в СССР. На цій комісії Плющ розкрив жахливу дійсність, яку створили комуно-московські імперіялісти, зокрема в поневолених ними країнах. Про свідчення появились опісля обширні інформації в багатьох австралійських газетах. Кореспондент „Вільної Думки" Федір Габелко з цього приводу, між іншим, пише, що „українська спільнота в Австралії й в усьому світі повинна бути вдячна Леонідові Плющеві за його віддану і жертвенну працю з метою виведення української проблеми на світову арену".

Окремо Плющ зустрічався з представниками поневолених Москвою народів, відбував зустрічі з українськими громадами в усіх більших містах Австралії, відважно відповідав навіть на дуже контроверсійні запитання, наприклад, про його марксистські переконання чи атеїзм та широко з'ясував події і причини, які спонукали його стати українським патріотом і борцем за волю й незалежність українського народу, хоч він мало знав про українські визвольні змагання. „Причинами самостійницьких ідей, — заявив Плющ, — стали реальні життьові зудари-конфлікти. Наприклад, чому українцям невільно робити того, що роблять росіяни. Чому у цьому питанні заперечується параграфи власної конституції".

Згідно з опінією обидвох названих часописів, перебування Леоніда Плюща в Австралії принесло дуже багато користи для розголошення української визвольної справи й боротьби за людські і національні права в СССР.

